

Forfatter: Andersen, H. C.

Titel: H.C. Andersens Eventyr bd. VII kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal

Citation: Andersen, H. C.: "H.C. Andersens Eventyr bd. VII kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal", i Andersen, H. C.: *H.C. Andersens Eventyr bd. VII kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal*, C. A. Reitzel, 1990, s. 285. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-hcaeventyr07val-shoot-idm139890593879312.pdf> (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: H.C. Andersens Eventyr bd. VII kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal

Veirmøllen

Veirmøllen tryktes første gang i NEH 7-65, der udkom 17.11.1865.

Julen 1861 tilbragte A på Holsteinborg, hvorfra han rejste hjem med hestevogn til Sorø og videre med tog til København 1.1.1862. I sit takkebrev til grevinde Mimi Holstein (1830-76) skriver A 4.1.1862: »Et nyt Eventyr mældte sig dog og det Nytaarsdag, i det jeg kjørte fra Holsteinborg; paa Veien der til Sorø ligger en Veirmølle, den slog an og et Eventyr, som allerede saa temmeligt er paa Papiret vil vise sig, førende Navnet: Veirmøllen« (HCAHolstein 74). Medens det her ser ud som ideen pludselig er opstået, giver Bemærkninger indtryk af, at den længe havde ligget og spiret (22). Herudover kendes iøvrigt intet til tilblivelsen.

Når A kalder *Veirmøllen* »et Stykke Troesbekjendelse« (Bemærkninger 22), skal det ses i relation til den tvivl, han siden ungdommen havde næret om dogmet om kødets opstandelse (jvf. digtet Pauli I Cor. 15,42-44 (Naar Jordelarven brister) (1831; SS XII 245ff)), men som kom til fuld udfoldelse i *At være*, hvor Niels Bryde nøje udtrykker A.s tro med dens to fundament: Gud og udødelighed. Men det er en udødelighed af en ganske bestemt slags: »Gud er til, men Eet endnu foruden »Gud« er der, vi ikke kunde undvære, det er Udødelighed med Bevidsthed og Erindring. Det er en Trang, det er et Haab - men som Kjendsgerning kan det ikke bevises« (194).

Herudover ser Rubow 148 også eventyret som udtryk for A.s tvivl om værdien af patriotismen før 1864 samt den fremskridtsoptimisme, han ellers havde haft i tilslutning til H. C. Ørstedes *Aanden i Naturen* (jvf. 197.6-7).

195.11-12*Jeg er ... Skabelon*] den hollandske vindmølle er især karakteriseret ved jalousier på møllevingerne i stedet for møllesejl samt vindroset, der altid holder hatten med vingerne i vindretningen. - **12***Skabelon*] skikkelse. - **12-13***en flyvende Hollænder*] iflg. folketroen et spøgelsesskib, der varsler forlis, jvf. Richard Wagners opera (1843). - **19***avet om*] bagvendt, venstre om. - **25***gjøre et Styr*] gør postyr, laver ballade.

196.8*fornummet*] fornemmet. - **26-27***Jeg vil haabe ... Tanker*] sml. *Den gamle Gadeløgte* (II 107). - **37***den yderste*] dommedag; jvf *Paa den yderste Dag* (II 229ff).